

ACTIVITEITENVERSLAG 2023

Algemeen-Nederlands Verbond

Tijdschrift Neerlandia

Het tijdschrift Neerlandia verscheen vier maal in nummers van 52 pagina's met een oplage van 800.

Ontwerp en vormgeving werden verzorgd door Anke Landweer van Ki-mono in Den Haag. Neerlandia werd gedrukt door Vellendrukkerij BDU in Barneveld.

Digitale nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief verscheen 12 maal. In 2022 was dat 8 maal. Op 31 december 2023 waren er 1167 abonnees. Op 31 december 2022 waren dat er 1178.

Website

De website van het ANV heet anv.nl.

Sociale media

Het ANV heeft een account op X onder de naam ANV_Neerlandia en een facebookaccount onder de naam facebook.com/ANVbureau.

Activiteiten bestuur

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op zaterdag 28 januari vond de nieuwjaarsbijeenkomst plaats in het Stadhuis van Antwerpen (Schoon Verdiep). Pieter Jan Kleiweg de Zwaan, ambassadeur van Nederland in België hield de Nieuwjaarslezing *Nederland, Vlaanderen, begrijpen we elkaar?* Een samenvatting van de tekst werd gepubliceerd in Neerlandia 2023/1.

Bezoek tentoonstelling Ode aan Antwerpen

Op dinsdag 5 september werd op vraag van de algemene vergadering een rondleiding door de tentoonstelling *Ode aan Antwerpen* in Museum Catharijneconvent in Utrecht georganiseerd.

Activiteiten van afdelingen en regio's

Landenafdeling Nederland

- Dinsdag 21 maart Dictee *Het verhaal van de Lage Landen* via Teams.
- Zaterdag 22 april Rondleiding door de tentoonstelling *Vlaams expressionisme: heerlijke herinneringen* in het Kunstmuseum in Den Haag.
- Zaterdag 18 november Bijeenkomst lezersjury De Bronzen Uil in Den Haag.
- Zaterdag 16 december Rondleiding door de KB Nationale Bibliotheek in Den Haag en eindejaarsborrel in het ANV-kantoor.
- Ledenvergaderingen: zaterdag 17 juni in Breda en zaterdag 16 december in Den Haag.

Landenafdeling Vlaanderen

- Zaterdag 6 mei Rondleiding door de Sint-Pieterskerk in Leuven.
- Zaterdag 7 oktober Twee rondleidingen door het Centraal Station Antwerpen met Bart Lijdsman.

- Zaterdag 28 oktober Lezing *De Canon van Vlaanderen: een 'gewillige dienstmaagd van de politiek' of een 'divers, overtuigend en verrassend' aanbod?* door Katlijne Van der Stighelen in de Sint-Pauluskerk in Antwerpen met aansluitend een rondleiding door de kerk met een gids.
- Ledenvergaderingen: zaterdag 6 mei in Leuven, zaterdag 17 juni in Breda.

Landenafdeling Zuid-Afrika (Kaapstad)

- Zaterdag 28 januari jaarlijkse algemene ledenvergadering met nieuwjaarsreceptie.
- Woensdag 27 april viering Koningsdag.
- Zaterdag 2 december Sinterklaasfeest.

De leden namen ook deel aan de lezingen en andere activiteiten van SASNEV, Orde van den Prince en de Nederlandse Bibliotheek.

Het bestuur ging verder met het organiseren van de ANV-prijs voor een jonge Afrikaanse schrijver, dichter of filmmaker om een cultureel bezoek aan de Lage Landen te brengen. Besloten werd het prijzenbedrag beschikbaar te stellen voor iemand die als multiplier (vermenigvuldiger) zou kunnen fungeren om de culturele betrekkingen tussen Nederland en Vlaanderen en Zuid-Afrika te helpen versterken. Samantha van den Berg van Media24 werd gekozen. In juli 2024 zal zij een tijd in Nederland en Vlaanderen verblijven voor studiebezoeken aan verschillende instellingen. Daarna zal ze onder meer een lezing geven voor de ANV-afdeling Kaapstad.

Jarenlang stond de Nederlandse Bibliotheek bekend als de ANV Boekerij als onderdeel van ANV Kaapstad. Momenteel is het een zelfstandige vereniging onder beheer van de Vrienden van de Nederlandse Bibliotheek. De samenwerking tussen de afdeling en de bibliotheek verloopt nog steeds uitstekend. De afdeling wordt in het bestuur van Vrienden vertegenwoordigd door Gijs Dubbeld en Wium van Zyl. De bibliotheek neemt nog steeds een prominente plaats in in het SASNEV-gebouw.

Regio ANV der beide Limburgen

- Dinsdag 14 maart Ledenvergadering.
- Zondag 14 mei Slotevenement poëziewedstrijd De Maas in Cultureel Centrum Lanaken in samenwerking met Marnixring en Orde van den Prince met daarna een promotiecampagne *Neerlandia in elke schoolbibliotheek* bij de leerkrachten Nederlands. In *Neerlandia 2023/2* stond een artikel over het poëzieproject.
- Zaterdag 5 oktober Symposium *(Ver)binding over de grenzen heen* in samenwerking met de Open Universiteit in Heerlen (zie *Leerstoel Cultureel gecorrigeerde markteconomie*).

Regio Oost- en Zeeuws-Vlaanderen

- Zaterdag 23 september Dagexcursie naar Vlissingen met bootrondvaart door de haven, een bezoek aan het Maritiem muZEEum en rondrit per zonnetrein door de stad.
- De regio steunde de poëziewedstrijd Anton van Wilderode.

Prijzen en projecten

Visser-Neerlandiaprijzen

Uitreiking

Op vrijdag 13 oktober werden in de kapel van het Hollands College van de KU Leuven de

Visser-Neerlandiaprijzen 2023 uitgereikt aan prof. dr. Wim van de Donk en prof. dr. Annick Schramme. De laudatio voor Wim van de Donk werd verzorgd door Geert Bourgeois en voor Annick Schramme door Joop Daalmeijer. Het programma werd geopend door het Belinfante Quartet met *L'Automne* van Reo Pramana, *Expres* van Pol Stam en *The School of Violin* van Lien Vanspringel, waarmee de jonge componisten de ANV-prijzen wonnen op het Prinses Christina Compositie Concours 2022. De laudatio's werden gepubliceerd in Neerlandia 2023/4.

Visser-Neerlandiaprijs voor Scenario

Het ANV organiseert jaarlijks een wedstrijd voor een scenario voor een nog te produceren Nederlandstalige speelfilm. De wedstrijd werd gewonnen door Simon Weeda voor zijn scenario *Vuur*. De prijs van 7500 euro werd uitgereikt op het Filmfestival Gent op dinsdag 17 oktober. Er waren 36 inzendingen.

Het scenario *Onder de blote hemel* waarmee Lilian Sibbesma in 2018 de Visser-Neerlandiaprijs won, werd geproduceerd en ging op 21 september in Nederland in première en was ook te zien op het Filmfestival Gent.

NRC publiceerde op 2 februari een ingezonden brief van het ANV over het effect van het anoniem beoordelen van inzendingen voor de Visser-Neerlandiaprijs voor Scenario naar aanleiding van een artikel over seksisme in de Nederlandse literatuur.

Commissie herinterpretatie testament mr. H.L.A. Visser

Besloten werd voor het ingaan van de nieuwe beleidsperiode van de Visser-Neerlandiaprijzen het testament van Herman Lodewijk Visser eerst door een aparte commissie te laten bestuderen voor een herbronning om mogelijkheden na te gaan om de prijzen optimaal te kunnen positioneren in de hedendaagse tijd.

Jongerenproject

In het weekend van 13 t/m 15 oktober volgden 17 Nederlandse en Vlaamse jongeren in Gent een programma over de betrekkingen tussen Nederland en Vlaanderen.

- Bezoek *De aanbidding van het Lam Gods* van de gebroeders Van Eyck in de Sint-Baafs kathedraal.
- Inleiding over de Diplomatieke Academie in Vlaanderen door Koen Jongbloet, directeur Diplomatieke Academie van het Ministerie voor Kanselarij en Buitenlandse Zaken.
- Busronddrit door de haven North Sea Port met gids van Gandante in aanwezigheid van Jan Lonink, ANV-voorzitter en tot 2021 burgemeester van Terneuzen en vanuit die functie nauw betrokken bij de totstandkoming van de fusiehaven.
- Lunch in aanwezigheid van Jan Lagasse, honorair Consul-Generaal voor Nederland en Vlaanderen (Oost- en West-Vlaanderen), President-Commissaris Port of Amsterdam, voormalig co-CEO North Sea Port, Axel Buyse ANV-bestuurder en voormalig Vlaams diplomaat in Nederland en Europa en Jan Lonink.
- Stadswandeling *Gent in de sporen van Nederland* met gids van Gandante.
- Inleiding over de verkiezingen in Nederland (2023) en België (2024): Vooruitblik met vergelijking politiek landschap en verkenning van eventuele scenario's van uitslagen door prof. dr. Steven Van Hecke, hoofddocent Vergelijkende en Europese Politiek aan de KU Leuven.
- Training debatteren door Djuna Kanters van de Debatunie.

Samenwerking

De Bronzen Uil

Het ANV werkt samen met het Willemsfonds uit Gent voor De Bronzen Uil, de prijs voor het beste Nederlandstalige literaire debuut. Naast de vakjuryprijs is er ook een lezersprijs.

De jury nomineerde zes titels:

- *Citroeninkt* van Maral Noshad Sharifi, Uitgeverij Prometheus;
- *De beesten* van Gijs Wilbrink, Uitgeverij De Bezige Bij;
- *De Randen* van Angelo Tijssens, Uitgeverij Borgerhoff & Lamberigts;
- *Peninsula* van Lieven Stoefs, Uitgeverij Pelckmans;
- *Tussen morgenzee en avondland* van Ramy El-Dardiry, Uitgeverij Querido;
- *Weerlicht* van Jante Wortel, Uitgeverij Das Mag.

Op zaterdag 25 november werden op het festival Het Betere Boek in Gent de winnaars bekendgemaakt. Ramy El-Dardiry won met *Tussen morgenzee en avondland* de Bronzen Uil en Gijs Wilbrink won met *De beesten* de Lezersprijs.

De winnaar van de vakjuryprijs ontving een cheque van 10.000 euro. De winnaar van de Lezersprijs ontving een ets.

Samenstelling jury: Peter Van Den Eede (voorzitter), Majida Bellal, Melissa Giardina, Wim van Gelder, Rashid Mohammad Hosseini, Sylvain Peeters, Sofie Vandamme en Lenny Vos.

De lezersprijs wordt gekozen door leesplatformen in Antwerpen, Brugge, Gent en Leuven en de lezersjury van het ANV. Het publiek kan zijn stem uitbrengen op de website van De Bronzen Uil.

De landenafdeling Nederland had de organisatie van de ANV-lezersjury op zich genomen. Deze jury vergaderde op zaterdag 18 november in Den Haag. De uitslag van de ANV-lezersjury telt voor 20% mee in de einduitslag.

Voor de winnaar van de Lezersprijs 2023 organiseerde het ANV enkele optredens in Nederland. Ingrid Glorie ging in gesprek met Frouke Arns over haar debuut *De gelijktijdigheid der dingen*.

Het ANV was hiervoor te gast bij:

- Boekhandel Scheltema in Amsterdam op zaterdag 3 juni;
- Boekhandel Savannay Bay op zaterdag 10 juni;
- Boekhandel Voorhoeve in Hilversum op zaterdag 24 augustus.

Het Vlaams-Nederlands platform voor literatuurkritiek De Reactor publiceerde recensies van alle genomineerde titels. De lage landen maakte podcasts met alle genomineerde schrijvers.

Compositiewedstrijd

Het ANV werkte samen met het Prinses Christina Concours voor de compositiewedstrijd in 2022 waarvoor het ANV drie prijzen ter beschikking stelde. De ANV-prijs hield in een uitvoering van de compositie in Nederland en in Vlaanderen. In Vlaanderen werd dit verzorgd door het Belinfante Quartet bij de uitreiking van de Visser-Neerlandiaprijzen op 13 oktober in Leuven. Het ging om de composities van:

- Reo Pramana (Den Haag, 12 jaar) *L'Automne*;
- Lien Vanspringel (Mol, 17 jaar) *The School of Violin*;
- Pol Stam (Groningen, 17 jaar) *Expres*.

Taalboekenprijs

Het ANV werkte samen met het Genootschap Onze Taal en dagblad Trouw om het beste boek over (Nederlandse) taal te onderscheiden. Voor deze jaarlijkse prijs komen alleen oorspronkelijk Nederlandstalige boeken in aanmerking. De genomineerden waren:

- *Dwaaltaal. Aangenomen onwaarheden van onze tijd* van Jurriën Rood. Over de platgeslagen betekenis van dooddoeners (zoals 'Over smaak valt niet te twisten') – en over hoe je daar ook anders naar kunt kijken. Uitgeverij Noordhoek;
- *Je mag ook niets meer zeggen. Een nieuwe taal voor een nieuwe tijd* van Mounir Samuel. Een nieuwe wereld waarin geen plaats is voor ongelijkwaardigheid, uitsluiting en onderdrukking, vraagt ook om een nieuwe taal. Wat is er allemaal nodig om tot die nieuwe taal te komen? Uitgeverij Nieuw Amsterdam;
- *Het n-woord. De geschiedenis van een beladen begrip* van Ewoud Sanders. Over de historie van het woord *neger* in het Nederlands, van de zestiende eeuw tot nu, en over hoe de betekenisontwikkeling van dat woord ook een spiegel is van de samenleving. Uitgeverij Prometheus;
- *Rozen voor de zwijnen. De minstens 100 spreekwoorden van Bruegel* van Ted van Lieshout. Een taalkundige rondleiding langs alle spreekwoorden en gezegden die staan afgebeeld op het schilderij *De omgekeerde wereld* van Pieter Bruegel de Oude. Uitgeverij Leopold;
- *Supergaaf. De overtuigende taal van Mark Rutte* van Robbert Wigt. Een inventarisatie en analyse van de retorische trucs en technieken (met veel voorbeelden) van de zeer debatvaardige Mark Rutte. Uitgeverij Mazirel Pers.

Het n-woord werd gekozen als beste boek, waarmee de schrijver de prijs van 3000 euro won. De uitreiking vond plaats op zaterdag 30 september in een uitzending van De Taalstaat. De jury bestond uit Ton den Boon, Peter Debrabandere, Frits van Oostrom, Vibeke Roeper en Geertje Slangen.

De hand van Antwerpen

Het ANV ging in 2022 een samenwerking aan met het museum en erfgoedcentrum Tongerlohuys in Roosendaal voor de programmering rondom de tentoonstelling *De hand van Antwerpen* over de invloed van Antwerpen op de Noorderkempen en westelijk Noord-Brabant. De tentoonstelling werd geopend op 11 december 2022 en liep tot 27 augustus 2023. Op 17 mei werd het symposium *De hand van Antwerpen* georganiseerd met het volgende programma:

- Lezing *Bruegel in de Kempen: waar en hoe* door Leen Huet;
- Presentatie *Het Antwerps Liedboek* door muziektheaterduo Teletext;
- Workshop *Blijde intredes* door Arend Elias Oostindiër;
- Workshop *Taal en dialect in West-Brabant en de verhouding tot de taal aan de andere zijde van de staatsgrens* door Jos Swanenberg;
- Workshop *Verborgen verhalen* door Xavier van Delft;

- Workshop *Het Antwerps Liedboek* door Leonore Spee en Sascha Bornkamp (Muziektheaterduo Teletext);
- Borrel en gelegenheid tot bezoek van de tentoonstelling.

Lezingenprogramma in Cultuurcentrum Baarle

Het ANV werkte samen met het Cultuurcentrum Baarle voor het lezingenprogramma van het centrum. ANV-leden konden gratis de lezingen bezoeken. Het volgende programma werd gepresenteerd:

- Lezing *Meer dan een beeld* door Tom Quick op woensdag 4 oktober;
- Lezing *Het voordeel van de twijfel* door Stefaan van Brabandt op woensdag 8 november;
- Lezing *Alternatieven voor kapitalisme* door Sjors Roeters op woensdag 13 december.

Haven en onderwijs

Het ANV sloot aan bij het initiatief van vzw Willem I voor het colloquium *Haven en onderwijs* over grensoverstijgend onderwijs in de regio North Sea Port. Het evenement vond plaats op woensdag 15 februari in het Havenhuis van Gent. Aan het colloquium werkten mee:

Sprekers

- Dirk Van Damme, onderwijsdeskundige;
- Gorik Hageman, Zeeuws onderwijsambassadeur;
- Daan Schalck, CEO North Sea Port.

Panel

- Axel Buyse (moderator);
- Filip Bisschop, leraar Scholengroep Eeklo;
- Greet Van Dender, directie TSO en BSO Hamme;
- Ellen de Neef, lid college van bestuur Elevantio;
- Steven van Nispen, lid college van bestuur VO Zeeuws-Vlaanderen;
- Petra Poelmans, practoor leren in hybride leeromgevingen bij Scald;
- Walter Roggeman, beleidsmedewerker onderwijs Sint-Niklaas;
- Sarah Schoenmaekers, hoogleraar (ANV-)leerstoel De cultureel gecorrigeerde markteconomie;
- Olaf Timmermans, Lector Healty Region HZ Vlissingen;
- Rianne Vons, kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen.

Jouw Nederlands op de kaart

In de Week van het Nederlands organiseerde het ANV samen met de Universiteit Gent en de Universiteit Utrecht een lunchgesprek over de Nederlandse taal met leerlingen uit het voortgezet/secundair onderwijs en studenten Nederlands van universiteiten of hogescholen in Nederland en Vlaanderen. Het evenement vond plaats in Sonnenborgh Museum in Utrecht. Aan deze activiteit werkten mee:

Presentaties

- Nart Alghabbach, student biomedische wetenschappen en tot 2023 jonge stadsdichter van Den Haag;
- Milou Lang, student Nederlandse taal en cultuur, winnaar poëzieslamwedstrijd BNellum Poetica.
- Vivien Waszink, taalkundige en auteur van o.a. *Dat mag je ook (al niet meer) zeggen*.

Panelgesprek *Lezen voor je lijst*

- Yousra Benfguih, schrijfster, dichter en spoken word artiest;
- Mira Feticu, schrijfster van o.a. *Liefdesverklaring aan het Nederlands*;
- Milou Lang, student Nederlandse taal en cultuur, winnaar poëzieslamwedstrijd BNellum Poetica.

Deskundigen

- Stef Croon, taaladviseur Vlaamse overheid;
- Claire van Daal, neerlandicus en programmeur Nederlands Film Festival;
- Peter Debrabandere, docent Nederlands, Duits en copywriting; hoofdredacteur Neerlandia;
- Mustapha Esadik, docent journalistiek, lid werkgroep DiversUtrecht;
- Marilyn Haimé, ANV-bestuurder;
- Martine Veldhuizen, cultuur en literatuurhistoricus, universitair docent.

De algehele presentatie werd gedaan door Raf Njotea, scenarist, columnist en presentator.

De Vertegenwoordiging van Vlaanderen in Nederland vergoedde de reiskosten van de Vlaamse deelnemers.

Symposium Medische zorg

Het ANV is voornemens in samenwerking met Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility (ITEM) van de Universiteit Maastricht in het najaar van 2024 het symposium *Stimuleren grensoverschrijdende samenwerking gezondheidszorg met België en Nederland* te organiseren. Het ANV heeft daartoe een groep deskundigen en betrokkenen samengebracht waarvoor ook ambtenaren uit Nederland en Vlaanderen zijn uitgenodigd. Het symposium wordt met externe middelen gefinancierd.